

Aan Zijne Excellentie de Gouverneur van Aruba,
t.a.v. de Minister van Algemene Zaken, Innovatie,
Overheidsorganisatie, Infrastructuur en Ruimtelijke Ordening
L.G. Smith Blvd. 76
Alhier

Uw brief: 29 augustus 2022
Uw kenmerk: LV-22/0019
Datum: 22 september 2022
Kenmerk: RvA 76-22

Onderwerp: Ontwerp-landsverordening tot vaststelling van de begroting van het
Tourism Product Enhancement Fund voor het dienstjaar 2022

Naar aanleiding van bijgaande aan de Raad ter advies toegezonden ontwerp-landsverordening tot vaststelling van de begroting van het Tourism Product Enhancement Fund voor het dienstjaar 2022, moge de Raad Uwe Excellentie het volgende berichten.

1. De Raad betreurt de late aanbidding van de onderhavige ontwerpbegroting waardoor de behandeling hiervan door de Staten pas in het najaar van het lopende dienstjaar kan plaatsvinden. Uit de Comptabiliteitsverordening 1989 (CV 1989) volgt dat een landsverordening tot vaststelling van de begroting een machtiging vooraf betreft en in werking dient te treden met ingang van 1 januari van het dienstjaar waarop de begroting betrekking heeft (artikel 2 tot en met 4 van de CV 1989). Door de late aanbidding wordt voorbijgegaan aan het machtigingskarakter van een begrotingswet en inbreuk gemaakt op het budgetrecht van de Staten. Wederom adviseert de Raad ervoor zorg te dragen dat het begrotingsproces tijdig aangevangen wordt, opdat in het vervolg de begroting tijdig vastgesteld kan worden.

2. Op grond van artikel 40, tweede lid, van de CV 1989, worden de begroting en de jaarrekening van begrotingsfondsen jaarlijks opgemaakt en vastgesteld overeenkomstig de bepalingen van die landsverordening. Conform artikel 2, tweede lid, onderdeel c, van de CV 1989 dient in het ontwerp een raming van de investeringen opgenomen te worden. Hoewel uit de toelichting blijkt dat aan investeringen een bedrag van Afl. 1.600.000 geraamd wordt, ontbreekt dit bedrag aan investeringen in het ontwerp. De Raad adviseert om het ontwerp aan te passen door het bedrag van Afl. 1.600.000 aan investeringen, samen met de bijbehorende financieringsmiddelen, in het ontwerp op te nemen.

3. Tevens wordt geconstateerd dat er dit jaar opnieuw geen gespecificeerd overzicht van de schulden en vorderingen is opgenomen. Noch wordt er melding gemaakt van in hoeverre er bij het fonds schulden en vorderingen bestaan, welke op grond van artikel 40, tweede lid, van de CV 1989 wel opgenomen dienen te worden in de toelichting. Hoewel de regering de mening is toegedaan dat de CV 1989 op dit punt aanpassing behoeft¹, wordt wederom niet voldaan aan hetgeen thans op grond van artikel 3, tweede lid, van de CV 1989 van kracht is.

4. Het is de Raad opgevallen dat bij het begrote bedrag van Afl. 1.600.000 voor de investeringen een aantal projecten staat, waarvan de Raad de indruk heeft dat deze projecten reeds afgerond zijn. Zo is voor fase 3 van het ‘Malmok boardwalk’ project eerder door de regering aangegeven dat deze in 2021 uitgevoerd is en dat in 2021 tevens aandacht besteed is aan de uitvoering van fase 2 van het ‘Hooibergproject’.² De Raad vraagt zich af waarom voor het dienstjaar 2022 wederom investeringsbedragen voor dezelfde fasen van deze projecten begroot zijn en acht het van belang dat nader ingegaan wordt op a) de stand van zaken van deze projecten en b) op welke specifieke investeringen de begrote bedragen betrekking hebben.

5. In eerdere adviezen heeft de Raad aangegeven dat de uitgaven uit het TPEF dienen tot een verbetering van het toeristische product.³ Hierop heeft de regering vervolgens in nadere rapporten aangegeven dat uit de doelstellingen van het begrotingsfonds TPEF volgt dat ook onderhoud uit dat fonds kan worden betaald, waarbij zij er tevens op wees dat het woord “verbeteren” (“enhancement”) een breed begrip is en dat de projecten die door het TPEF worden bekostigd, zorgen voor het verbeteren, verfraaien en of behouden van een kwalitatief hoog niveau van het toeristisch product

¹ Zie onder meer het Nader Rapport bij het advies van de Raad op de ontwerp-Landsbegroting 2019, d.d. 16 november 2018, kenmerk SMR-W-59/18, p. 4, het Nader Rapport bij het advies van de Raad op de ontwerp-landsverordening tot vaststelling van de begroting van het Tourism Product Enhancement Fund voor het dienstjaar 2018, d.d. 14 mei 2018, kenmerk SMR-W-11/18, p. 1-2 en het Nader Rapport bij het advies van de Raad op de ontwerp-landsverordening tot vaststelling van de begroting van het Tourism Product Enhancement Fund voor het dienstjaar 2016, d.d. 26 januari 2016, kenmerk SMR/W-118/2015, p. 2.

² Zie de Memorie van Toelichting bij de ontwerp-landsverordening houdende vaststelling van de uitgaven en ontvangsten van het Tourism Product Enhancement Fund voor de dienstjaren 2020 en 2021, p. 4.

³ Zie onder meer het advies van de Raad op de ontwerp-landsverordening tot vaststelling van de begroting van het Tourism Product Enhancement Fund voor het dienstjaar 2017 (d.d. 17 augustus 2016, kenmerk RvA 100-16), 2018 (d.d. 11 april 2018, kenmerk RvA 56-18) en 2019 (d.d. 30 januari 2019, kenmerk RvA 05-19) en het advies van de Raad op de ontwerp-landsverordening houdende vaststelling van de uitgaven en ontvangsten van het Tourism Product Enhancement Fund voor de dienstjaren 2020 en 2021, d.d. 4 mei 2022, kenmerk RvA 22-22.

Aruba.⁴ Hoewel de Raad onderkent dat een onderscheid tussen onderhoud en productverbetering niet altijd eenduidig is⁵, is hij echter wel van mening dat een redelijke balans aangehouden dient te worden in de besteding van middelen voor onderhoud enerzijds en productverbetering (investeringen) anderzijds. De Raad geeft hierbij als voorbeeld dat uit de toelichting blijkt dat onder de post investeringen middelen begroot zijn ten behoeve van onderhoudswerkzaamheden.⁶ Geadviseerd wordt dan ook om, zoveel als mogelijk, inzichtelijk te maken welke bedragen begroot worden voor onderhoud enerzijds en daadwerkelijke investeringen, gericht op productverbetering, anderzijds.

6. Met betrekking tot de onderhouds- en schoonmaakwerkzaamheden rijst de vraag op basis van welke gronden en afwegingen bepaald wordt welke van deze werkzaamheden ten laste van het TPEF komen en welke werkzaamheden uitgevoerd en bekostigd worden door de DOW (zoals de schoonmaakwerkzaamheden en het onderhoud van stranden en looppaden) en Serlimar (in geval van de vuilnisdiensten).⁷ De Raad adviseert om hier in de toelichting op in te gaan.

7. Ten slotte vraagt de Raad zich af, op basis van het voorgaande, of reeds een (macro-) analyse is gemaakt van waar de (huidige) kwaliteit van het toeristische product tekortschiet en welke verbeteringen, zowel op korte als lange termijn, in het toeristische product nodig zijn om deze hiaten te dichten.

⁴ Zie het Nader Rapport bij het advies van de Raad op de ontwerp-landsverordening houdende vaststelling van de uitgaven en ontvangsten van het Tourism Product Enhancement Fund voor de dienstjaren 2020 en 2021, d.d. 17 augustus 2022, kenmerk SMR-W-270/2021, p. 8 - 9.

⁵ Ook de Memorie van Toelichting behorende bij de landsverordening tot oprichting van een tweetal begrotingsfondsen ten behoeve van de toeristische promotie van Aruba onderscheidenlijk ten behoeve van de verbetering van het toeristisch product Aruba (AB 2010 no. 55) biedt deze eenduidigheid niet.

⁶ MvT, p. 3 en p. 6.

⁷ Zo worden reguliere onderhouds- en schoonmaakwerkzaamheden uitgevoerd onder aansturing van de DOW, maar bekostigd uit het TPEF. Zie het Nader Rapport bij het advies van de Raad op de ontwerp-landsverordening houdende vaststelling van de uitgaven en ontvangsten van het Tourism Product Enhancement Fund voor de dienstjaren 2020 en 2021, d.d. 17 augustus 2022, kenmerk SMR-W-270/2021, p. 8.

In de marge van de memorie van toelichting zijn enkele voorstellen ter redactionele verbetering geplaatst.

De Raad kan zich voor het overige met de doelstelling en de inhoud van het ontwerp verenigen en geeft u in overweging het aan de Staten aan te bieden, nadat met het vorenstaande rekening zal zijn gehouden.

De Secretaris,

De plv. Voorzitter,

mr. A. Braamskamp

mr. D.G. Kock